

Stab Kanslienheten
Linn Hemlin
Miljöstrateg

YTTRANDE

Yttrande internt

YTTRANDE

Förslaget syftar till att möjliggöra en högre grad av återvinning genom fastighetsnära förpackningsinsamling och en samlad hantering av övrigt avfall, matavfall och förpackningar. Promemorian *En förbättrad förpackningsinsamling – nya roller för kommuner och producenter* är helt i linje med Avfallsplanen med fokus på fastighetsnära insamling för att kunna återvinna mer av materialet och då behöver det vara enkelt.

Ökad andel avfall som går till återvinning innebär också en kostnadsbesparing för kommunen, då kostnaden för förbränningen samtidigt minskar. Vi vet att restavfallet svämmar över av förpackningar så som systemet är utformat idag.

Kommunens grundinställning till förslagen i promemorian är därför positiv men precis som både Avfall Sverige och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har påtalat i sina remissvar finns en del frågetecken att reda ut innan vi ser att förslaget är möjligt att praktiskt genomföra inom tidsramen som är 2024-2026.

SKR har i sitt yttrande avstyrkt förslaget då man bedömer att garanti för kostnadstäckning för kommunerna saknas samt att man bedömer att tiden för genomförande är för knapp. **Sala kommuns ställningstagande blir också att, med hänvisning till den ovan nämnda utevaron av garantier för kostnadstäckning och snäva tidplanen, avstyrka förslaget.**

Även Avfall Sverige påtalar i sitt yttrande den begränsade tidplanen och att den inte är tillräcklig. Tidplanen kan vara möjlig men kräver då stor insats och den satsningen kanske inte är möjlig att göra hos kommunen om man inte först har en garanterad kostnadstäckning. Den här förändringen behöver genomföras och efter många års utredningar behöver vi komma till ett beslut men det krävs en kraftsamling och flexibilitet för kommunerna ska kunna axla ansvaret.

Samtidigt som tidsramen för genomförande är tydlig är som sagt finansieringsmodellen desto diffusare och det är Naturvårdverket som ska sätta ramarna. Det gör att kommunerna och producenterna (som fortsatt ska ta kostnaderna för hanteringen) får en tredje part in i kommande förhandlingar vilket är positivt men förutsägbarheten minskar samtidigt. Åtminstone i de tidiga skedena

Stab, Kanslienheten

men det är också där som kommunerna behöver göra det stora jobbet, lägga ned resurser och genomföra nödvändiga investeringar i omställningen. Ett förslag från kommunen är att istället ge kommunerna en startpeng inför det praktiska genomförandet, för att komma igång. De ekonomiska ramarna styr vad pengarna räcker till och kommunen behöver bedöma detta i förhand för att sätta rätt ambitionsnivå alternativt ta beslut om att medel ska skjutas till via andra medel. I det sammanhanget behöver kommunen tydliga regler att luta sig emot om huruvida det är tillåtet att välja en högre servicenivå än den som producenterna är villiga att finansiera.

Mer detaljstyrt i promemorian är hur kommunerna ska samla in förpackningarna. Vilket kommunen istället önskar större flexibilitet kring så att kommunen ges möjlighet och förtroendet att anpassa insamlingslösningar utifrån de lokala förutsättningarna. Vi tror att kommunen sitter på lösningarna mer än vad Naturvårdsverket och producenterna gör, fokus för styrningen borde därför vara att tillse att mängden förpackningar från producenterna minskar samt att återvinningen av de förpackningar som sedan kvarstår ökar, inte specifikt hur förpackningarna samlas in. Ska kommunerna nu enligt förslaget överta ansvaret för insamlingen, ge kommunerna vii möjlighet till flexibilitet kring tillvägagångssättet.

Grundtanken att införa en samlad hantering av hushållsavfall och förpackningar är dock, bedömer vi, en väl avvägd strategi från miljödepartementet och regeringen för att öka återvinningsgraden. Den principen har också tillämpats inom Sala kommun sedan länge. Något unikt för Sala är detta system med de så kallade Omstarterna som är ett väl etablerat system som är omtyckt bland invånarna och håller bra kvalitet. Kommunen tror därför på att utveckla detta system och vill inte se att ett nytt regelverk sätter stopp för sådana lokala lösningar genom att inte ge utrymme för tillräcklig flexibilitet. En annan lokal lösning kan vara samarbete med föreningsliv, som kommunen vill lyfta fram då vi har en levande landsbygd och engagerade föreningar.

En stor förändring med förslaget är förpackningsinsamling på allmänna platser som en del av gaturenhållningen. Det här kommer få konsekvenser för kommunens hantering som idag inte är taxeberättigad. Vi önskar ett förtygligande om hur producenterna ska finansiera den här insamlingen och vilka krav man kommer att ställa på kvalitén på de utsorterade förpackningarna från parker och andra utomhusmiljöer.

Vi ser även konsekvenser för våra tillsynsmyndigheter med ökad belastning vad gäller bygglov att hantera för utbyggnad av återvinningsstationer exempelvis. Tillsynsbehovet hos miljöenheten bedöms också öka, i vart fall i inledande skeden både för att hantera dispensansökningar, genomföra bedömningar kring vad som kan räknas som fastighetsnära insamling samt klagomål gällande nedskräpning, dumpning och buller.

Stab, Kanslienheten

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

- Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet? JA NEJ
- Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre? JA NEJ
- Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas? JA NEJ
- Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen? JA NEJ
- Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt? JA NEJ
- Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"? JA NEJ

Landsbygdsperspektivet

- Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden? JA NEJ
- Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:
- Att det blir svårare att bo på landsbygden? JA NEJ
- Att det blir fler jobb på landsbygden? JA NEJ
- Att det minskar tillgången till god service på landsbygden? JA NEJ

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

- Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet? JA NEJ
- Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats? JA NEJ
- Kan beslutet utestänga någon från samhället? JA NEJ
- Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs? JA NEJ
- Om **NEJ** – varför inte?

Stab, Kanslienheten

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.